

Hercules

...tacka alla de där galna

Hercules Boogie utvecklades från gång till annan men byggde alltid på några grundtankar:

- Det skulle vara generöst. Hoppriiset låg på svensk klubb-nivå, oerhört lågt internationellt. Tjugo kronor för en kopp kaffe var inte att tänka på, maten riklig men skydivermässig och prissatt därefter.

- Det skulle vara säkert.

- Det skulle vara utvecklande. Redan vid det tredje fanns internationellt kända namn på plats som organisatörer för både elithoppare och mer oerfarna.

- Det skulle, kanske framför allt, vara kul. Fester, upptåg, levande musik, samling inför den hopklippta filmen om dagens hoppning, både de lyckade dyken och de mindre framgångsrika... Allt organiserat av boogiet och gratis för deltagarna.

Så blev det också.

Fallskärmsvärldens kanske mest berömda logotyp användes vid vartenda boogie, från 1982 till 2004. Bara färg, år och datum varierade.

Text Anders Bursell
Foton Anders Helgesson

Anders Helgesson

Säkerheten var under alla år god men inte exceptionell. Totalt inträffade ett dödsfall på cirka 70 000 hopp, en ganska normal siffra med den tidens mått. (Det var en olycka typisk för just storformationshoppning, nämligen en låg kalottkollision.) Också andra skador och felfunktioner följde statistiken. Vilket den petige kan säga innebar att säkerheten trots alla åtgärder var sämre än förbundets: här fanns ju inga elever.

Varje år fick sjukhuset i Lidköping förvarning i god tid: ni kan räkna med si och så många skadade av si- och så-typ. På fältet fanns åtminstone de första gångerna ambulans med personal i beredskap.

Kraven på hopperfarenhet höjdes allt eftersom. Vartenda papper blev kontrollerat, varenda rigg besiktigad. För separa- ➤

Redan 1985 var manifestet datoriserat. Det var ungefär då IBM PC kom. Mac eller Windows var inte riktigt påtänkta än, inte heller mobiltelefoner eller internet. De sista bugina låg en halvmil egen fiberkabel på området. Bilden från 2004.

del 2

Boogie

nskarna

Redan tidigt satsade Hercules Boogie på gemenskap på kvällarna. Bilden är från 1987.

tionshöjd, draghöjd och landningsvarv fanns strikta regler. Fetglöm varje tanke på swooping eller kalottformation! Samtliga – samtliga enskilda! – hopp böver-

vakades. Varje överträdelse renderade omedelbar grounding.

Obegränsat mandat

Under boogiet fanns dygnet runt en särskild "boogiechef". Han eller hon skulle alltid vara nära (inte fullt så enkelt innan mobiltelefonerna kom) och alltid spik nykter. Beslutsmandatet var gränslöst: vederbörande kunde bestämma här och nu om vad som helst (utom flygeriet, däremot stoppa det, eller hopplederiet, däremot ställa hoppningen), och det utan att samråda eller ens diskutera ärendet med någon annan.

Eller som det uttrycktes i den information alla hoppare skriftligen fick kvittera att de både fått och förstått: "No discussion on any matter will be tolerated".

Dubblad kapacitet

"2002 gick FJS och F7 med på att fälla hela liften på samma final", berättar Nina Wass, ordförande det året.

"Det handlade dels om att höja kapaciteten, den dubblades i ett slag, men också om säkerhet. Landningsområdet hamnade långt bort, hämtning med buss, och helt plötsligt försvann de sista hotta hook-turnsen och annat farligt. Det fanns ju ingen beundrande publik längre".

Lika viktigt för att öka antalet hopp – och därmed trivseln för hopparna – var att boogiet från och med -00 flyttades från vädermässigt osäkra maj till betydligt stabilare augusti. Tidigare hade det

Boogiets fäder

Hercules Boogie initierades 1981 av följande hoppare ur GFK (nu FKCG): Martin Särnberger (chef), Sonny Olafsson (samband militären), Lars Tinér (ekonomi), Jan-Erik Nilsson (säkerhet), Hans Falkeman (manifest) och Anders Bursell (marknadsföring / info). I kommittén ingick också Claes-Magnus Johansson (fält och trafik), Eric Bäckström, Anders Nyqvist, Anders Nygren, Stefan Lindblom samt (ej GFK) Pelle Fridén (Lidköpings Flygklubb) och Billy Bertilsson (samband lokala myndigheter).

legat på våren framför allt för att passa in i FJS arbetscykler, men också för att en vecka med en långhelg var enklare att ta ledig för svenskar (minns att det här startades som ett läger). Augusti däremot stämde bättre med semesterperioderna utomlands.

Att öka kapaciteten var ekonomiskt nödvändigt för organisationen. Ju mer Hercules Boogie växte, desto högre blev start- och overheadkostnaderna. Fler hopp gav helt enkelt ett bättre bidrag. Klagomål på priserna förekom knappt.

Världsrekordet!

Hercules Boogiet var helt och hållet inriktat på FS, magvarianten. Minsta uthoppningsgrupp var åtta personer. De flesta hoppade större, ibland 30-, 40-mans sekvens.

Många ville slå till exempel nationella rekord. Därför fanns FAI-domare på fältet (en organisationsdetalj bland tusen andra). Ibland lyckades det, ibland inte.

Dock sattes ett världsrekord redan 1993, nämligen ett 600-mans dirtdiver organiserat av legenden Jerry Bird under ett av alla väderuppehåll det året. Fast det godkändes inte, domare till trots. De sega byråkraterna på FAI hade inte hunnit med att godkänna klassen. Så var den visserligen bara en halvtimme gammal, men när Hercules Boogiet handlar står fallskärmsbyråkratin om inte stilla så åtminstone handfallen...

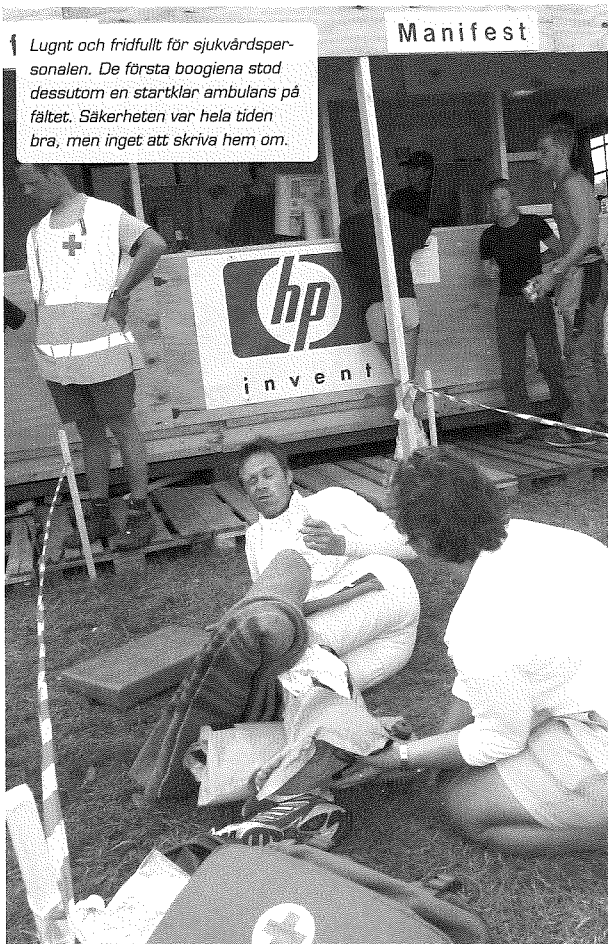
Gemenskap

Organisatörer fanns på plats från och med 1987. Redan till -91 satsade kommittén på bland annat ett jämförelsevis mycket avancerat videosystem för planering, dokumentation och debriefing av hoppen.

"Vi förstod nog inte själva hur långt framme vi låg," menar Leo Palmberg, ordförande -91, -93 och -95.

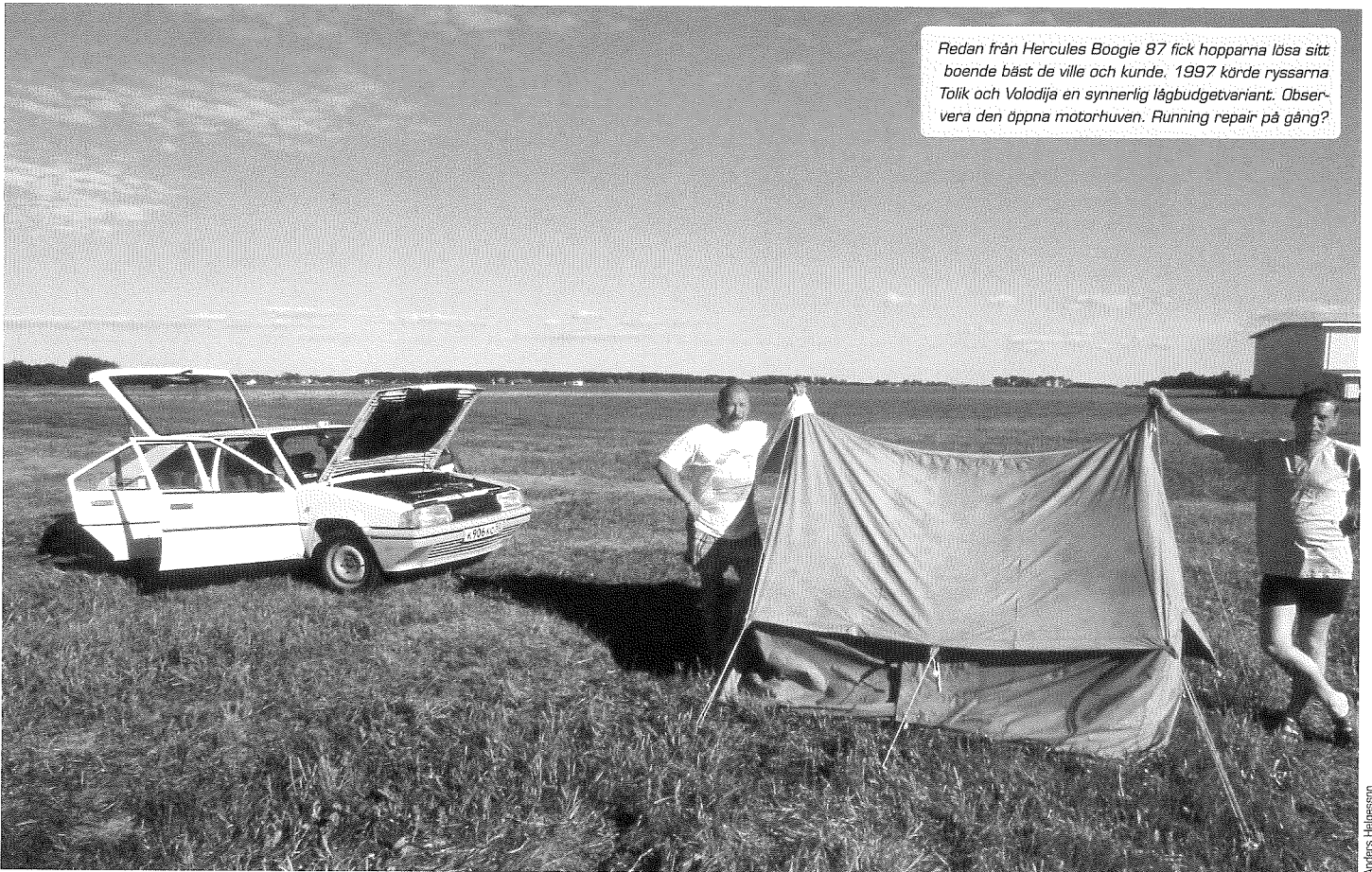
"Men ryktet gick, och vi blev snabbt intressanta för etablerade organisatörer av absolut världsklass."

Orgarna arbetade gratis för hopparna, liksom de professionella fotograferna.

Lugnt och fridfullt för sjukvårdspersonalen. De första boogierna stod dessutom en startklar ambulans på fältet. Säkerheten var hela tiden bra, men inget att skriva hem om.

Redan från Hercules Boogie 87 fick hopparna lösa sitt boende bäst de ville och kunde. 1997 körde ryssarna Tolik och Volodija en synnerlig lågbudgetvariant. Observera den öppna motorhuven. Running repair på gång?

Anders Helgesson.

Syftet var förvisso att hjälpa skydivers som kanske inte kände så många andra att skaffa kontakter och få ut max av boogiet, men jämnare kvalitet i gruppen plus en övervakande dadda höjde också säkerheten ytterligare. (Och volymen.)

Hopp och lifter

År	Antal lifter	Antal hopp
1982 ¹	18	1 422 ²
1985	70	5 608
1987	79	6 144
1989	53	4 226
1991	96	7 642
1993 ³	64	5 100
1995	51	4 038
1997	90	7 058
2000 ⁴	77	6 151 ⁵
2002 ⁴	143	11 322 ⁶
2004 ⁴	140	10 989 ⁶
Totalt	880	69.700

¹ Endast fyra dagar varav 1,5 hoppbara.

² Ytterligare ca 800 hopp ur Folker F27, diverse klubbplan och en Vertol-helikopter från Flottan.

³ Endast 2,5 hoppbara dagar.

⁴ Flyttat till augusti.

⁵ Två Hercules sista två dagarna.

⁶ En enda final per lift.

Internationell meny

Länge lämnade kommittén all restaurangverksamhet (men inte baren) till Lidköpings Flygklubb. På menyn hamnade allt som oftast hamburgare, varm korv, pizza.

För att variera det hela tog GFK själv över mathantering. Förutom att menyn blev mer internationell sjönk priserna.

De första åren hade Flygklubben också ordnat med militärtält för hugade hoppare. Det visade sig vara helt onödigt. Från -87 fick de lösa sitt boende bäst de ville: husvagn, husbil, tält eller hotell på stan.

Detalj: el till några hundra husvagnar (för att inte tala om kök, baret, IT, PA och så vidare) kräver åtskilliga watt och ampere, kilometervis grov kabel och tjuvtals centraler. Ett uppdrag som gjort för flygplatsen och det lokala elverket.

Liveband varje kväll

Festerna slutligen är värda ett reportage för sig. De blev klassiska. Hur många boogien har haft en underorganisation enbart för underhållningen?

"Vi tyckte de tidigare boogina hade varit för seriösa på festfronten," säger Nina Wass med en blinkning till sina företrädare.

Första Hercules Boogie, 1982, hade en enda fest en enda kväll; det sista 2004 partyn med olika teman varenda en – alltid med ett liveband i något hörn av hangaren, bredvid baren. Ingen satt hemma,

alla träffade nya kompisar – i frifall eller på kvällen.

Först en dag i luften, sedan en pilsner framför filmen med dagens mest underhållande hopp (inte nödvändigtvis de mest lyckade) och sedan rock your ass (och kanske någon pils till). Alla var där.

Skydiving is a dirty thankless job but someone has to do it.

Synpunkter

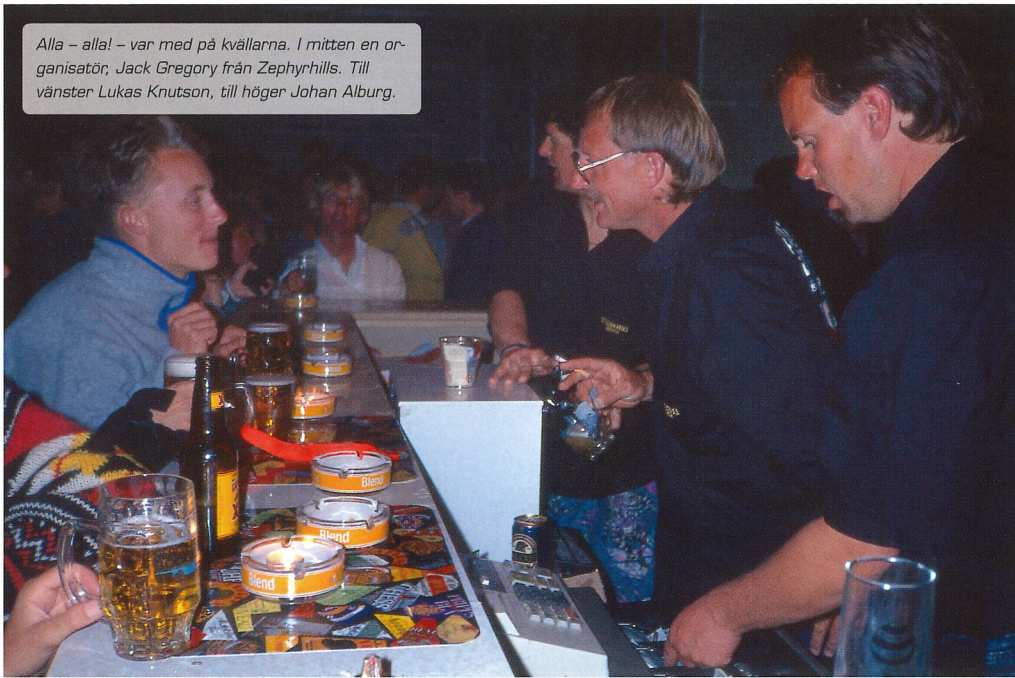
Allt var dock inte frid och fröjd. Kritik framfördes. Det hopparna i allmänhet sköt in sig på var de kalla duscharna (det både fria och varma badhuset till trots) och att toaletterna var för få.

Amerikanska facktidningen Skydiving, som var på plats år efter år, avfärdade magiskt den här europeiska bagatellen ➤

Ett påfund för de extra törstiga var "buren". Där blev man serverad pilsner även under pågående hoppling. Dock med det strängaste av förbehåll – gick man väl in kom man absolut inte ut förrän dagens hoppling var avslutad. Närmast kameran Anders Nilsson (till vänster) och Petter Jönsson.

Anders Helgesson.

Alla – alla! – var med på kvällarna. I mitten en organisatör, Jack Gregory från Zephyrhills. Till vänster Lukas Knutson, till höger Johan Alburg.

Anders Helgesson.

Öl direkt efter sista flygstart utan att spilla värdefull tid på såna meningslösheter som att ta sig till baren. Servitör är Lars Tinér, en av de ursprungliga initiativtagarna.

Anders Helgesson.

med att den bara var "extremely well publicized".

Men deltagarna var, sammanfattningsvis, lyckliga som de små barn de innerst inne var. "The best boogie I've ever been to" förekom flitigt i olika varianter i den internationella fallskärmspressen. En

Värdelöst vetande

Statistik över antalet deltagare, typ av hopp och så vidare saknas för de flesta boogien men låg alltid runt 600 hoppare från 15, 20 länder, plus alla som bara hakade på. För det sista, 2004, finns dock exakta uppgifter:

- Antal hoppare: 623 från 18 nationer.
- Yngst: 16 år. Äldst: 73. Genomsnitt: 37 år.
- Antal lifter: 140 på åtta dagar.
- FS-hopp: 9 141. FF: 1 088. Tandem: 181. Vingoverall: 579. Totalt antal hopp: 10 989.

Som jämförelse gjorde cirka 250 hoppare 2 100 hopp ur fyra plan under sju dagar på förra årets SkycampO.

F7:s besättningar åkte för det mesta hem efter dagens id, men FJS personal deltog med liv och lust i kvällsarrangemangen. En sen natt kom man på den ofantligt goda idén att råna bankbaracken för att spela kassören ett litet spratt. Fem vältränade jägare behövdes för att känka kassaskåpet till videobaracken. Som chockerapi efter synad bluff fick kassören vara med om en härresande dogfight i en SK16 mot en rysk (!) motståndare.

År 2000 ställde F7 och FJS upp med två herkar de sista dagarna. Maffigt! Sista lifterna var en roteflygning på låg höjd med strömhopp enskilt. Ungefär som att fälla ett fulltaligt infanterikompani... Måhända en medveten tanke?

Från slutet av 80-talet var boogiet ölleverantörens största kund i regionen under den veckan. Men konsumtionen var ändå måttlig; någon halvliter per person och dag.

1997 infördes mobil ölförsäljning på packområdet efter sista flygstart. 2002 kom "the beer-cage" för törstiga: öl redan två timmar före. Men väl en gång inne i buren kom du inte ut innan öllampan tändes.

Mer öl: de uppskattade ölsejdlarna var ett sätt att avlasta avfallshanteringen från alla plastmuggar.

Veterligen har bara ett halvdussin personer deltagit i alla elva herca-bugin. De kan stila i en enbart för dem specialtryckt t-shirt med samtliga elva loggor. Respekt!

Världens bästa hoppflygplan var förutsättningen för världens med all säkerhet bästa skojhopparläger. Något för klubben? Tja, priset är en kvarts miljard.

engelsman skrev att "...all had a fantastic time and didn't want to leave. This was my second boogie and I know I'll be back and for definite that I won't be alone".

Hälsningar

"Strax efter "mitt" boogie -04," berättar Patrik Svantesson, ordförande då, "var en kompis i New York och hamnade på en bar med tre tjejer. Berättade att han kän-

de en fallskärmshoppare. De var inte ett smack impade, för de hoppade själva. Han är chef för något de kallar Hercules Boogie, sa polaren."

De hade varit i Lidköping alla tre. "Hälsa din kamrat och tacka alla de där galna svenskarna för världens bästa boogie."

"När jag hörde det blev jag faktiskt både stolt och rörd."

Det unika planet

Dock: det som skiljde Hercules Boogie från allt annat var planet. Utan Tp84, C-130, Hercules, kalla det vad du vill, det vill säga utan F7 och FJS, hade Göteborgs Fallskärmsklubb kunnat ha hur många organisatörer och fester och andra flygplan som helst på det där gudsförgätna fältet utanför Lidköping; det hade ändå aldrig blivit mer än ett vanligt boogie i mängden, ett vilket som helst i raden (fast med världens mest opålitliga väder).

Men när 18 000 hästkrafter ryter igång, när fyra sexmeters propellrar greppar den luft som snart skall vara din, när bara sju minuter senare rampen går ner 60 frifallssekunder ovan Västergötlands åkerar och ljuset sakta, som om det självt vill stanna tiden och förlänga upplevelsen, blinkar välkommen till 80 helt vanliga civila skojhoppare som förra veckan satt i helt vanliga små Cessnor eller Otters och det enda du ser genom öppningen, gapet mot intighetens frihet, är blå himmel och du reser dig upp och hoppmästaren i arméns gröna fältuniform och headset sträcker upp fem fingrar – fem sekunder! – och du greppar näste man i formationen och rusar över krönet – over the edge! – utan att ha den blekaste aning om var du befinner dig och känner de 140 knopens fartvind smälla till i kroppen innan du saktar ner till frifall.

Då är det unikt.

I Västergötland och i varje hoppares varsel och faktiskt i hela vida världen.

Boogiet på nätet

FKCG håller liv i webbsidorna för de fem sista. De finns på herculesboogie.com. Den officiella boogiefilmen från 2004 hittar du på vimeo.com/58705679 (del 1) och [/58968521](http://vimeo.com/58968521) (del 2).

- 85 års version finns på Youtube. Sök "Hercules Boogie -85".
- En riktigt giftig uthoppfilm ligger på samma ställe. Sök "C-130 & Skydivers".
- Ett allmänt reportage om dåtida svensk hopning finns på http://sff.se/components/com_sffpaper/papers/SFF2006-1LOWV.pdf

Efterord

Varför upphörde då detta det internationellt kanske mest kända boogiet genom tiderna? Som med sina etablerade rutiner och positiva samarbeten blivit ett närmast självspelade piano?

Tja, vi får väl skylla på Michail Gorbatjov, den siste partisekreteraren i Sovjet. När han lagt ner sin supermakt tyckte Riksdagen att nu behöver Sverige inget försvar längre och så ströp man resurserna. De som fanns kvar skickades till diverse oroshärdar.

Av FJS återstår inte mycket. Deras underrättelser kommer numera per satellit. Transportflygheten kör luftfärja till baser i Afghanistan och annorstädes.

För udda kryddor som Hercules Boogie finns varken tid eller pengar.

Eller vänta nu! Vad var det Björn Janderberg på FJS sa när vi talades vid? "Jo för fan, vi pratar fortfarande om det här i Karlsborg. Vi ställer upp!"

CYPRES
unique v-cut cutter